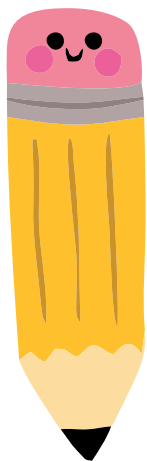

Jihočeský úsměv

2024

Sborník
dětských literárních
prací

Jihočeský
úsměv

2024

pořadatelé:

**Jihočeský klub Obce spisovatelů
Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích
Jihočeský kraj**

15. ročník literární soutěže Jihočeský úsměv

Jak se letos Jihočeský úsměv usmíval

Stalo se snad už tradicí, že v prvních týdnech po vyhlášení této oblíbené literární soutěže s názvem Jihočeský úsměv se nás, pořadatelů akce, začínají zmocňovat obavy, protože žádné soutěžní práce nepřicházejí. Po čase se jich přece jen pár objeví, ale jejich počet není zrovna důvod k jásání. Největší nápor zásilek prací je pak krátce před uzávěrkou, což se pomalu už stává pravidlem. Dokonce poslední příspěvek přišel tentokrát jen pár minut před půlnocí posledního dne...

Nicméně konečný letošní výsledek je opravdu uspokojující, navíc překonal i loňské skóre v počtu soutěžních příspěvků, což nás pochopitelně těší. Takže součet obdržených prací vykazuje počet 177 a jejich prostřednictvím se zapojilo 187 pisatelů. Větší zastoupení mají jako obvykle dívky, které ale letos převažují nad chlapci daleko výrazněji – 124 z nich je podepsáno pod 120 příspěvky. U chlapců je účast zhruba poloviční – do soutěže se jich zapojilo 63 v rámci 57 prací. Ale mají zastoupení i v tabulce vítězů či v přehledu vybraných prací pro sborníček, který obdrží v elektronické podobě každý soutěžící a vítězové pak ve formě tištěné.

Velkou zásluhu na vysokém počtu účastníků mají školy a gymnázia, a to i díky tamějším pedagogům. V tomto směru si zaslouží uznání především Základní škola Týn nad Vltavou – Malá Strana s 18 soutěžními příspěvky, dále potom ZŠ Borek se 12 a ZŠ Nerudova s 11 zásilkami prací. Po devíti příspěvcích zaslaly ZŠ L. Kuby, ZŠ Matice školské a ZŠ J. Š. Baara, všechny z Českých Budějovic, odkud je i ZŠ Bezdrevská se 6 účastníky a stejný počet vykazují i ZŠ Hosín a ZŠ Deštná. Nicméně zmínku zaslouží i ZŠ Šindlový Dvory a ZŠ Pohůrecká se 3 zapojenými žáky a ZŠ Kamenný Újezd se 2. Ale svá želízka v ohni měly i ZŠ církevní Rudolfovská, ZŠ Emy Destinové a ZŠ Máj II všechny v Českých Budějovicích, ZŠ Přídolí u Českého Krumlova, ZŠ Radomyšl, ZŠ Nedabyle, ZŠ Šumavské Hoštice, ZŠ Vyšší Brod a ZŠ Cesta Písek.

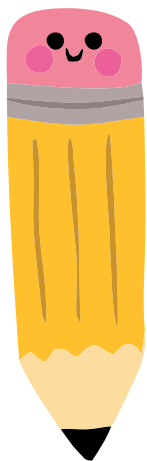
Slušný podíl na velkém počtu zapojených mladých autorů mají samozřejmě i gymnázia – zejména ČAG České Budějovice, které se zapojilo 22 pracemi, Trhové Sviny, odkud přišlo 18 příspěvků, českobudějovické gymnázium Jírovcova poslalo 10 prací a 6 příspěvků gymnázium Česká rovněž z krajského města. Pod soutěžními povídkami a básněmi jsou podepsáni také autoři z gymnázií ve Vodňanech, Písku a českobudějovického Biskupského gymnázia.

Pověst naší literární soutěže už dávno překročila hranice kraje, takže každý rok se zapojují i mladí autoři z měst a škol z jiných krajů, letos to byl například Železný Brod, Opava, Višňová u Příbrami, Havířov, Havlíčkův Brod či Praha.

Ačkoliv Jihočeský úsměv má nebyvale široký stupeň vítězů, na který se probouje každý rok deset nejlepších, podle hodnocení poroty by bylo třeba ještě nejméně dva takové stupínky, aby byli odměněni všichni nejúspěšnější psavci. Práce některých z nich se sice dostaly do každoročního sborníčku, ale ani tady bohužel není dostatek prostoru pro všechny výborně ohodnocené příspěvky. Porota nemá problém bodově ohodnotit došlé práce mladých autorů, ale konečný výběr deseti z těch nejlepších je skutečně těžký a chvílemi až dramatický.

Nevěšte ale hlavu, pokud jste se letos neprobojovali ani na stupeň vítězů ani do sborníčku – příští rok vám znovu Jihočeský úsměv poskytne novou šanci. A to je již za devět měsíců...

Hanka Hosnedlová
Jihočeský klub Obce spisovatelů

Jihočeský úsměv

2024

vítězné
práce

Výtvarkový netopýr

Byla jednou jedna půda a na ní žil výtvarkový netopýr. A ten netopýr vypadal tak, že se ho každý bál, a netopýr byl smutný.

„Chudinko můj,“ říkala mu jeho maminka před spaním, „my, hlídací netopýři, takhle vypadáme, abychom zastrašili toho, kdo by chtěl něco ukrást.“

„A co by chtěl ukrást, mamí?“

„To, co hlídáme. Tempery a tak.“

Netopýr vzpomínal na to, jak mu to povídala maminka, a vtom do jeho půdičky vtrhl kluk Tomáš.

„Ty jeden netopýře!“ křičel, „spíš hlavou nahoru, jsi divný netopýr. Chichichi!“

Netopýr se polekal a uletěl. Letěl, letěl, až doletěl do zámecké zahrady. Ťuky ťuk, zaťukal.

„Dále!“ ozvalo se.

„Do... do... dobrý den,“ koktal vyděšeně pán Jirka.

„Nebojte, já nejsem zlý, jen bych chtěl, abych tu mohl přespat.“

„Tak jo,“ domluvili se.

Netopýr dostal pořádně najíst, a pak ho Jirka pustil na půdu. Ráno se netopýr podíval z okna a viděl plačící vodovku. Vyletěl z okna a rovnou k vodovce. Přistál a ptá se: „Proč tak pláčeš, vodovko?“

„No, já jsem smutná, protože mě kluk Tomáš vyhodil z okna.“

„Toho kluka znám. Vyhnal mě a já jsem letěl právě sem.“

„Tak víš co?“ řekla vodovka. „Vrátíme se na výtvarkovou půdu.“

„Tak jo!“ domluvili se netopýr a vodovka.

Netopýr vzal vodovku na záda a vracel se s ní do výtvarky.

O den později do výtvarky nastoupily nové děti.

„Tak, a teď budeme kreslit našeho netopýra. Půjdeme se na něj podívat,“ řekla paní učitelka dětem.

„Ten je ale veliký!“ vykřikovaly děti. Dostaly papír a začaly netopýra kreslit.

Netopýr byl rád, že všechno dobře dopadlo.

Alena Karafiátová, 7 let

Z pohádky do pohádky

„Ahoj, děti, to jsem já, ptáček Zpěváček. Potřebuji vaši pomoc. Já se svými kamarády pomáháme pohádkám, ale teď nám nastal v Pohádkově zmatek. Ztratily se scénáře! A proto potřebujeme vaši pomoc. Tak co děti, pomůžete nám?“

„Nejprve se zaletíme podívat do pohádky Obušku z pytle ven. A jéje, to je nadělení! Místo oslíka je tu kůň a chce sežrat jablko od Sněhurky. Děti, pomozte mi volat! Panééé, nejezte tóó!! Je pozdě! Honem, musíme najít scénáře a rozdat je. A teď letíme za Sněhurkou.“

„A hele, macecha. Ale kde má jablko? Vždyť ona má jenom ubrousek. A támhle jede princ. He, he, he, osel. Vždyť on jede na oslu a z toho osla padají dukáty. Tak honem, musíme si pospíšit se zachraňováním.“

„Kam teď? Cítíte to? Tady voní perník. Hele, Červená Karkulka a jede na vlkovi. Pojd'te, půjdeme se podívat, kam jedou. Do perníkové chaloupky, co? Tak šup za Jeníčkem a Mařenkou.“

„Hele, tady je Jeníček a Mařenka a jdou k babičce. Koukejte, chaloupka. Ale néé, je tam čarodějnice. Musíme se schovat, anebo ještě líp, utéct.“

„Kam teď? A jó, jak jsem na něj mohl zapomenout? Je tady princ Bajaja.“

„To je nadělení, já sem jdu bojovat a drak má dovolenou. To je fakt nanic! Slyšeli jste to? Pojd'te se podívat k tomu drakovi, jak to tedy je. Umíte číst? Tak to přečtete: ZÁKAZ VSTUPU, DRAK MÁ DOVOLENOU. A co teď? Půjdeme dovnitř? Vidím tam nějaké papíry. To jsou určitě ty scénáře, které hledáme.“

„Ale co uděláme s drakem? Hmmm, asi mám nápad. Potřebuji vaši pomoc, děti. Zavoláme společně na Bajaju. Takže: Tři, dva, jedna – Bajajóóó! Nic. Tak znovu. Bajajóó, Bajajóó. A hele, už jede.“

„Pozdrav pánbůh, ptáčku Zpěváčku.“

„Dejžto pánbůh, Bajajo.“

„Proč jsi mě volal, ptáčku?“
„Běž do sluje a přeper draka.“
„Blázníš? Umíš číst?“
„Jo, umím. Prosím, udělej to pro mě.“
„Nevím, nevím.“
„Prosím.“
„Tak dobře, zkusím to.“
„Děkuji. Snad budou za chvíli scénáře zase naše.“
O několik hodin později...

Princ Bajaja nese scénáře a má na tváři vítězoslavný úsměv.
„Tohle dej ptáčku králi, já už musím jít.“
„Pojďte, jdeme za králem,“ řekl ptáček Zpěváček.
„Dobrý den, pane králi, tady jsou scénáře.“
„Děkuji, ptáčku Zpěváčku, jak se ti odměním?“
„To nestojí za řeč, pane králi. Měl jsem skvělého pomocníka, prince Bajaju, a nakonec všechno dobře dopadlo. A vám, děti, také moc děkuji za pomoc. A pamatujte, že u nás vždycky budete vítány.“

Jasmína Nováková, 9 let

Pátrání po yettim

V rukou držím staré zažloutlé listy. Znovu a znovu pročítám příběh od neznámého pisatele, který se skrývá v celkem čitelných, ručně psaných řádcích.

Když někomu řeknete, že chcete najít yettiho, ihned se stáváte terčem posměchu. Já jsem to však opravdu chtěl udělat. Byl jsem dobře vybaven potřebnými věcmi – hlavně jsem měl fotoaparát, nůž, lékárníčku a sirky. Rozhodl jsem se do hor vydat bez průvodce, neboť by se mi nejspíš vysmál. Ubytoval jsem se v hotelu nedaleko hor. Touha najít jako první yettiho mne zcela posedla. Každým dnem jsem pořád vyrážel do hor.

Asi již šestý den se mi to stalo. Nešikovně jsem došlápl na kamen, spadl jsem a zlomil si nohu. Nohou mi projela šílená bolest. Nemohl jsem pokračovat dál. Byl jsem ztracený se zlomenou nohou a sám v horách. Zkousím volat o pomoc. V batohu se snažím nalézt lékárníčku, ale bolest neustává a hrabat v batohu pro mě bylo obtížnější. Neustále hlasitě opakuji prosbu o pomoc. Čekal jsem další asi půlhodinu, když tu náhle... Člověk! Byl jsem snad ještě šťastnější, než kdybych uviděl opravdového yettiho. Jednalo se o pouhého turistu, který k mému štěstí uslyšel naléhavé volání o pomoc. V duchu jsem se modlil k Bohu a děkoval jsem za záchranu. Turista mi ochotně přispěchal na pomoc. Zavázal mi zraněnou nohu. Dále nebyla jiná možnost, než aby zaběhl dolů do vesnice pro záchranáře a lékaře. Musel jsem tak dále čekat, než pro mne dojdou. Slíbil mi, že se co nejdříve vrátí s pomocí.

Za chvíli se mi již chtějí zavřít oči, ale najednou zbystřím. V dálce uvidím čísi matný stín. Tajemná postava se stále pomalu přibližuje. Rozeznávám obrys yettiho...! Skoro nedýchám.

I přes velkou bolest roztřeseně sahám po fotoaparátu a udělám pár snímků. To přece není možné! Přede mnou stál opravdový yetti! Yetti se ale náhle otočí a chce odejít. Chtělo se mi na něj zavolat:

„Prosím, ještě neodcházej!“ Ale hlas se mi téměř ztratil.

Jako by mi četl myšlenky, znovu se na mě otočil. Zadíívám se mu do očí. Jsou tak nádherné... Poté si začínám uvědomovat – proč jsem vlastně tak toužil ho najít? Šlo mi jen o slávu. Lidé by ho chtěli chytit, zabít ho či z něj dělat hloupé atrakce. Pochopil jsem, že yetti patří sem, do přírody a má mít své místo a svůj svobodný život. Uvědomuji si sobectví některých lidí. Nedovedl jsem si v tu chvíli představit, jak někdo může ublížit nebo sebrat svobodu tak krásnému, vzácnému tvorovi! Do očí se mi vloudily slzy...

Náhle uslyším z dálky nějaké hlasy. Turista, který doběhl pro pomoc a zachránil mne, se již vrací. Vyhrknu na yettiho: „Běž!“ Yetti však stále stál na místě. „No tak, prosím, běž! Odejdi!“ Hlasy se ozývaly čím dál blíž. Až teď se yetti konečně otočí a pomalu odchází. Vydá dva táhlé zvuky. Velmi zvláštní zvuky, ve kterých se mísilo tolik emocí... Zvuky, které byly trochu smutné, zároveň však i veselé. Vděčné, dojemné, a tak kouzelné... Rozčilením, bolestí i únavou omdlévám.

Probouzím se v teplé posteli. Noha již mne nebolí tolik. Vedle mne sedí lékař. Chce se mi vyhrknout: „Viděl jsem yettiho! Byl tam v horách, opravdu!“ Snažím se poslepu nahmatat fotoaparát, ale ruku zase stáhnou. Yetti zůstane mým tajemstvím. Tuším, že by mi byl za to yetti vděčný.

Dočítám tento tajuplný příběh. Zaposlouchám se do tajemného šumu sněhové vánice venku za okny. Uvažuji o příběhu, který jsem přečetl. Vzpomínám na poslední řádky, ve kterých byly popisovány yettiho zvláštní zvuky. Přemýšlím a uvědomuji si, že stejně takový je i smutný, veselý, vděčný, zvláštní, dojemný, kouzelný lidský život...

Maxmilián Dudík, 11 let

Můj kamarád Wilda

„Milane, chytej, bacha, házím!“ – „Dobrý postřeh, Honzo!“

Všechno tohle se dělo před malinkatou školičkou v malinkaté vesničce s názvem Bělužany. Byla to opravdu malinkatá školička. Byly v ní totiž jen tři třídy, některé ročníky byly spojené a některé třídy tu nebyly vůbec, vlastně jen první stupeň. Po páté třídě si děti z této školy musely začít hledat jinou. A i když by si někdo řekl, že v takovémhle zapadákově se neděje nic zvláštního, přece se tu našel někdo, kdo potřeboval někomu ubližovat. A stejně jako se tu našel někdo, kdo potřeboval ubližovat, tak se také našel někdo, kdo potřeboval pomoci. Mluvím o čtyřech dětech, co se navzájem nepochopily, tři z nich byli kluci z pátého ročníku, Honza, Milan a Petr, a tím čtvrtým členem byla jejich spolužačka Veronika. Veronika neměla moc peněz a nových věcí, zato čeho měla hodně, byli sourozenci (bylo jich sedm), a tak i věci zděděné po nich. Ti tři kluci peněz měli celkem dost, řekl bych až příliš, ale co neměli, byla láska rodičů, kteří měli pořád nějaká jednání nebo služební cesty. Té však měla Veronika dost. A to byl ten problém. Ti tři kluci si mysleli, že peníze mají v životě důležitou roli, a tak si z Veroniky utahovali, smáli se jí, a když už Veronika potřebovala nějakou tu věc novou a dostala ji, kluci se postarali o to, aby už nová nebyla. A pro Veroniku hrála důležitou roli láska, takže si myslela, že jí to prostě dělají naschvál. Právě sváděli bitvu nad její novou mikinou. Veronika plakala a kluci dál hráli basket.

Ze školního okna to všechno sledoval.... no, tak trochu jiný žák. Seděl na okenním parapetu a smutně koukal na tu nešťastnou podívanou. Normálně by za to dostal vyhubováno od nějakého z učitelů, jenže tohoto žáka nikdo neviděl... Jmenoval se Wilda.

Wilda byl tak trochu zvláštní kluk. Nikdy se nenarodil, neměl žádné rodiče a na celém světě ho viděla jediná osoba. Byla to Veronika. Jednoho dne se jí zjevil na hřišti. Byl takový, jakého ho chtěla Veronika. Když se ho zeptala: „Kdo jsi?“, odpověděl jí: „Nevím, dej mi jméno.“ – „Tak ti budu říkat.... třeba Wilda. To protože máš dvě

ruce, dvě nohy, dvě oči a dvojce uši, proto dvojité vé.“ – „Ale to má přece každý,“ řekl jí už pojmenovaný Wilda. „A není to jedno?“ – „Je,“ odpověděl Wilda. „Hele, Wildo, řekni mi něco o sobě,“ poprosila Veronika. „Nemám co.“ – „Ale jak tě mám poznat?“ – „Něco vymysli.“ A tak si Veronika vymýšlela. Wilda rád četl, chodil na procházky a miloval vše kolem cestování. Přesně takového kamaráda Veronika chtěla. Byl úplně stejný, jako byla ona.

Wilda se začal objevovat i u Veroniky doma. Většina z vás by si řekla, že se tomu divila, ale jí to divné nepřišlo. Naopak, byla ráda, že si může popovídat s někým, kdo jí rozumí. Takhle to bylo celé roky. Nikdy se nepohádali, nikdy si nelhali. Možná to byli až velcí ka-marádi, ale jim to nevadilo, ba naopak.

Ale jeden den se najednou něco změnilo. Wilda musel odejít. Kam, to nevěděl ani on sám. Ale něco ho táhlo pryč. Jediné, co pochopil, bylo, že Veronika si potřebuje najít opravdové kamarády, ne někoho, koho vidí jenom ona, ne někoho, kdo se ani nenarodil. Někoho, kdo je sám sebou. Prošel celou školou, sešel po schodech a zavolal na Veroniku: „Veru!“ Veronika zdvihla ubrečené oči. Zvedla se a došla za Wildou. „Ahoj, chceš už jít domů? Můžeš jít klidně beze mě, já musím počkat, až skončí zápas.“ – „S kým to mluvíš, nikdo tu není,“ křikl na ni Honza. „Nech jí bejt,“ řekl Milan. „Nejspíš se baví s tou popelnicí, její životní láskou, však se k sobě hodí!“ Petr se začal hlasitě smát. „Tak už dost!!“ Všichni tři rázem ztuhli. I Veronika sebou trhla. „Co to bylo?“ – „To je Wilda, můj kamarád,“ řekla Veronika. To bylo poprvé, co tohle slovo vyslovila. Chvilí bylo ticho. A do toho ticha se ozval Wilda: „Veru, víš, že tě mám rád, jsi moje nejlepší kamarádka, ale už tu nemůžu zůstat.“ „A proč?“ zeptala se Veronika. Do očí jí opět vtrhly kulaté slzy. „Nemůžeš mít za kamaráda někoho, kdo vlastně neexistuje. Copak ses nikdy nezamyslela nad tím, proč mě vidíš jenom ty? Nejsem normální člověk, jsem imaginární kamarád. A my, imaginární kamarádi, tu nebudeme věčně. Máme mnohem kratší život než vy. Když na nás myslíte čím dál tím méně, začneme se vytrácet. I já se vytrácím. I kdybych chtěl, a věř, že chci, nemůžu tu zůstat, vážně ne.“

Veronika měla pocit, že právě na světě zůstala úplně sama. Do toho se ale ozval Wildův hlas: „Ale ještě než půjdu, chci tady sjednat pořádek. Řekni klukům, jak vypadám, aby mě mohli vidět.“

Veronice už bylo všechno jedno. Jako by cítila, že ji už na světě nic neudělá šťastnou. Začala tedy ale klukům Wildu popisovat tak, jak si ho vždycky představovala ona: kluk s kudrnatými vlasy, hnědýma očima, pletí tak bledou, že si ho Veronika občas pletla se stěnou... Věděla, že tato slova říká naposled.

„Tak co, jak vypadám?“ zeptal se Wilda s úsměvem. Všichni kluci naráz otevřeli pusy, Wilda je však zastavil. „Neříkejte to. Každý si mě stejně představuje jinak. Takže začneme. Veroniko, proč si myslíš, že ti kluci ubližují?“ – „Ničí mi věci, posmívají se mi, mlátí mě...“ Wilda se jen usmál: „A proč si myslíš, že to dělají?“ Veronika zůstala stát jako socha. Byla ten typ dítěte, který dokázal odpovědět na jakoukoliv otázku. Dnes se ale poprvé v životě zadržela. „Tak jinak,“ řekl Wilda. „Kluci, co máte s Verčou za problém?“ Klu-ci se zachovali přesně jako Veronika. „Vidíš? Tak, jak kluci nemají důvod ti ubližovat, tak ty nemáš důvod si to myslet. Veru, věděla jsi, že kluci taky rádi malují? A jejich nejoblíbenější knížka je Harry Potter a vězeň z Azkabanu? Přesně, jako máš ráda ty.“

Všichni zůstali stát jak přibití hřebíky. Po chvilce se Veronika usmála na jednoho z kluků a řekla: „A co nejraději kreslíš?“ Možná byste čekali, že by se na Verču zatvářil nechápavě, on jí však odpověděl: „No, nejraději moje představy, jak bych si přál, aby vypadala naše škola, kdyby byla úplně nová.“ A zbylí dva kluci řekli: „Já taky.“ Wilda se usmál: „Tak vidíte, že si najdete něco, co máte společného všichni. A to je právě to, JEN něco, ne všechno. Veru, to byl ten váš problém. Každý musí mít něco společného, ale nikdy ne vše. Ono totiž přátelství bez hádek a rozdílných názorů není přátelství. Tak doufám, že jste si všichni vzali ponaučení, které potřebujete.“

Potom se Wilda změnil v mlhu a nakonec zmizel. Veronice přišlo, jako by zaslechla ještě: „Nikdy na tebe, Verčo, nezapomenu.“ Ale pak už nic. A u stolu v jídelně seděli čtyři páťáci, Veronika, Mi-

lan, Honza a Petr. Povídali si spolu a smáli se. Okolo šla jejich učitelka výtvarky: „Tak co, páťáci, (byli totiž na škole jediní ze svého ročníku). Jak jdou návrhy na novou školu?“ Veronika odpověděla za všechny: „Skvěle, paní učitelko.“ Hned jak paní učitelka odešla, všem klukům se hlavou prohnala věta: teď nebo nikdy – a všichni se naráz zeptali: „Veru, nešla bys se mnou do kina?“

Lucie Gabrielová, 12 let

Haiku na roční období

Čínská polévka
Rozkvétají sakury
Podzimní listy

Padající sníh
Rozmáčené silnice
Vločky na řasách

Sčesané vlasy
Lampy zalité světlem
Jarní podvečer

Letní zločiny
Houkající sanitka
Jiskřící oheň

Promoklé pláště
Snášeující se kapky
Plná jezera

Laura Abramčuková, 12 let

Knihy v mém životě

Každý rok trávím část prázdnin u babičky a dědy v malé vesnici na jihu Čech. A protože tady není v mém věku mnoho dětí, trávím prázdniny buď na výletech po okolí na kole s dědečkem, jenom tak mimochodem – překvapuje mne, v jaké kondici můj děda je, nebo si zalezu pěkně do stínu mohutné třešně a ponořím se do napínavých dobrodružství knižních hrdinů. Nevím ani, co mám raději – jestli putování na kole nebo představy z knih. Obojí mám moc ráda a prázdniny mi tak utečou jako mlha na blatech.

Není tedy divu, že když zavřu oči, promítají se mi v hlavě různé příběhy a často se stávám také hlavní hrdinkou takové knihy. Zrovínka nedávno se mi zdálo, že...

Jsem docela malý hryzec, snad hodně chytrý myšák, kterému všichni z velké úcty a obdivu říkají uctivě Profesor. Až dosud jsem bydlel nedaleko řeky Otavy v historické části královského města Písek, a věřte mi, byl jsem zde velmi spokojený. Ale co se nestalo... Pokud vás zajímá ta velická nespravedlnost, hezky se posaďte a já vám to povyprávím.

Jak už jsem předeslal, bydlel jsem spokojeně a šťastně uprostřed města u řeky. Vše jsem měl pěkně u ruky, prostě, co si víc může takový malý myšák přát. A najednou ejhle – někdo si usmyslel, že tady pro mne nebude místo a začal klást různé pasti a pastičky. Musel jsem se tedy přemístit jinam. Jsem šikovný, a tak se mi naskytla jen kousek od mého dosavadního bydliště další možnost – nově opravená budova knihovny. Hned, jak jsem tam prvně vstoupil, jsem se zaradoval – tohle je přesně to, co jsem hledal – přátelé, ta vůně! Staré knihy voněly velmi vábně, trochu zatuchle, trochu po prachu a stáří, ale pro můj vybíravý nosík to byla zrovna pohádková vůně. A nové knihy, ty zase lákaly svou vůní po novotě a tiskářské černi. Byl jsem rozhodnut a hned jsem se dal na obhlídku svého budoucího bytu. Skládal se hned z několika rozlehlých sálů a tedy možností pro vybudování mého nového ubytování je víc než dost. Bude se mi tady žít celkem krásně. A měl jsem pravdu...

Přes den, kdy je v knihovně hodně povyku a shonu, jsem zalezlý u mě v komůrce a na výpravy se vydávám až po uzavření knihovny, kdy už je vše krásně srovnané, knihy jsou všechny tam, kde mají být, a mám tedy klid na své rejdy. Co se ale nestalo, před budovou zastavilo velké auto a do půjčovny knih začali nosit další nové svazky.

Jako obvykle jsem se večer vydal na výzvědy. Hrůzou jsem přímo oněměl. V oddělení, kde jsou knihy, které jsou o cestování, o zajímavých místech ať už u nás nebo v zahraničí, byl najednou velký hluk, mohli bychom říct až hádka.

Kdo se tady nejvíc ozýval: „Já jsem mnohem zajímavější než vy všichni dohromady,“ vychloubala se nově příchozí kniha Ladislava Zibury: Prázdniny v Evropě.

„Co tě nemá, já jsem tady déle a podívej se, jak už jsem opotřebovaná,“ namítala kniha stejného autora Prázdniny v Česku. „Nejdříve by každý měl poznat, jak to vypadá doma, a pak se teprve vydat do světa.“

Z horní police se ozvalo hned několik výtisků knih Hanzelky a Zikmunda: „Nemáš pravdu, nejdříve by měli všichni znát ty starší knihy o cestování, koukněte, jaké jsou v nich zajímavé fotky a mapky, můžete si je pak porovnat s tím, jak to tam vypadá teď. Nechceme vám radit, ale tady je zaznamenán celý svět,“ pořád namítaly knihy pěkně seřazené v jedné řadě jako vojáci.

„Co se staršími knihami, když se můžete podívat rovnou na to, co vás čeká v nejnovějších průvodcích. Podívejte, můžete si nás vzít i s sebou na cesty, jsme pěkně malí, máme měkké desky, plánky, fotky a různá doporučení, co si nesmíte nechat ujít z jednotlivých míst,“ za všechny se snažil přinést své do diskuse průvodce po Španělsku, ale byl překřičen dalšími průvodci jednotlivých měst v Evropě. Nejvíce nesouhlasil průvodce Krakova, který říkal, že je o něj velký zájem, s čímž ale nesouhlasil Berlín a Bratislava. Na novou cestovatelskou sezónu se také těšily Benátky, které jdou každé léto z ruky do ruky. Měl jsem pocit, že některé knihy se ani nesnažily do debaty zapojit, bylo to nad jejich síly. Nesměle se tvářily hlavně ty z těch

vzdálenějších zemí, které si lidé půjčují ne proto, že by je navštívili, ale spíš ze zájmu o to, dozvědět se něco nového. Samotnou kapitolu tvoří studenti, kteří zpracovávají různé referáty a projekty. Mezi ty nejvíce hlasité patřily knihy Expedice Z101 – Cestou Hanzelky a Zikmunda, která se vytahovala: „Já vlastně navazuji na ty původní z horní police, a to srovnání se současností tam všichni hned vidí. Jsem tedy pro referát ta nejlepší volba.“

„Byli jste v Číně, to je ta pravá země, kde se mísí historie se současností,“ ozývala se trochu nesměle z druhé police kniha Tomáše Etzlera: Novinářem v Číně. „Jestli chceš něco opravdu zajímavého, přečti si mě! To teprve budeš valit oči!“ hlásila se kniha 19 dní v Nepálu od Miluše Trešlové a Jaroslavy Pospíšilové.

Teď teprve jsem měl pocit, že přijde na řadu pořádná hádka, a tak jsem se rozhodl, že raději zaměřím na druhý konec místnosti. To jsem ale netušil, čeho budu svědkem. Tam totiž právě propukla hádka mezi historickými knihami a knihami, které popisují současnost. A jak to vypadalo, nebude dlouho trvat a do hádky se zapojí také knihy o blízké či vzdálenější budoucnosti. No prostě, cestování tentokrát v čase. Zatím měly hlavní slovo knihy českých spisovatelů, přednášela právě svůj názor kniha Aloise Jiráska Staré pověsti české a bylo vidět, že i ostatní knihy tohoto autora se brzy přidají. Jen nesměle se snažila prosadit kniha Boženy Němcové Babička.

A to jsem po očku stačil zaznamenat, jak se připravují knihy světových autorů. Vzal jsem raději nohy na ramena a utíkal jsem dál. Celý zadýchaný jsem se zastavil v oddělení pro ženy. To jsem si ale moc nepomohl, tam se právě hádaly knihy receptů, o líčení, o módě – to víte, ne všechny byly nové a české. Nejvíce mne zajímaly staré kuchařky... taková Brabcova kniha receptů – z té se linula omamná vůně i tak. Asi podle ní někdo něco vařil a troška té lahodné vůně mezi stránkami uvízla. Sbíhaly se mi sliny hodně dlouho, jen jsem si na ty dobroty z ní vzpomněl. Ale co naplat, musel jsem dál.

Nenápadně jsem ještě zastavil u knížek s recepty z asijské kuchyně a nestačil jsem se divit, co tam všechno bylo popsáno. Nemohl jsem uvěřit, co všechno se dá jíst a kouzlit z toho různé dobroty. No,

jen sami uvažte... žraločí ploutvičky, rybí kaviár... a světe, div se, vlaštovčí hnízda... Říkal jsem si, že po těch cizokrajných podivuhodnostech k jídlu by to chtělo něco ryze českého a sladkého. Uviděl jsem knihu nazvanou: Slavnosti a oslavy. To bylo to, co jsem hledal. Krásné dortíčky, buchtičky, zdobené cukrovíčko k Vánocům, zákusky k narozeninám... i to moje malé srdíčko zaplesalo radostí a raději jsem knihu ihned zavřel, musím přeci myslet také na svoji štíhlou linii. Za chvíli bych nebyl jako hryzec, ale jako myška-kulička, a to jen při pomýšlení na ty dobroty. Ještě jsem v rychlosti projel časopisy s recepty a hurá zase dál.

Na dalším stolku se líně převalovaly časopisy s vybavením do domácnosti, s nábytkem a nezbytnými doplňky. Upoutala mne nádherná pohovka, už jsem se viděl, jak si na ni hovím a spokojeně usínám, ta by se mi tedy hodila!... a ten kobereček, polštářky a... co vám budu povídat, byteček by byl hned jako klícka.

Toulal jsem se pěkně po jednotlivých místnostech knihovny, sledoval pozorně, co se kde děje, kde kdo odpočívá, kde se jaká kniha dohaduje s jinou a nenápadně jsem si hledal nějakého toho kamaráda. Kde ale nic není, ani myš kamaráda nenajde. Nikde ani muška, brouček, prostě pusto a prázdno, jen knihy a časopisy.

Honem jsem rychle zmizel ve svém doupátku a udělal velké rozhodnutí. Zimu tady v klidu, teple a pohodě přečkám. Hned na jaře ale vyrážím hledat nový domov do staré části města, zase pěkně k řece, snad už tam bude klid. A když ne, tak budu muset na návštěvu ke kryse Hryzalce na Slovensko do kukuřičného pole nedaleko Bratislavy.

Najednou mne z mého snění budí hlas, který stále zesiluje. Aha, to mne babička právě volá k obědu, a tak musím opustit své představy a vydat se za dobrou mňamkou.

Karolína Hana Kováčová, 13 let

Můj barevný svět

Jmenuji se Kristýna. Miluji přírodu, deštivé noci, čtení knih, hudbu a horolezectví. Strašně se mi líbí všechny ty barvy, tvary a krásy, které všechny tyhle věci mají. Moje nejoblíbenější barva je červená. Zbožňuji, když se můžu jen tak bosá proběhnout trávou, brouzdat se potokem, nebo – a to mám ze všeho nejradši – když se můžu dívat na rudý západ slunce. Je tak magický, nádherný... miluji barvy.

Ale tohle štěstí mi bylo vzato.

Dnes je pondělí, 23. srpna. Jsem u babičky na chatě a zrovna se s mojí nejlepší kamarádkou procházíme pod nádhernými, jasně zelenými listy korun mohutných dubů. Skrz větve prosvítá zlaté slunce a obdařuje mou kůži jemnými doteky tepla. Přímo před námi najednou proběhne srnka. Ukážu na její štíhlé hnědé nohy a světlé skvrny na zádech. Je to ještě koloušek! Jsme na samotě, takže se to tu zvířaty jen hemží. Kráčíme po lesní stezce a na obzoru se rýsuje polní cesta, za kterou, jak vím, se nachází silnice a hned za ní babiččina chata. Aut je tu pramálo, vlastně skoro žádná. Jediný hluk tu působí cvrlikání ptáků a naše kroky. Podívám se na kamarádku. Jmenuje se Sára. Má nádherné zelené oči s nádechem oříškově hnědé a kaštanové vlasy. Usměje se a její úsměv hned vykouzlí ten můj. Už se blížíme k babiččině chatě. Tady ještě nevím, že jsem se do jejích očí podívala naposledy. A že její překrásné vlasy už také nikdy nespatřím. Jdu napřed a poté, co se ledabyly rozhlédnu, se vydám směrem k domu. Už jsem skoro na druhé straně. Už jen pár kroků. Co by se tady mohlo stát... Najednou uslyším motor. Přibližuje se až neuvěřitelně rychle. Otočím se, abych spatřila krásnou nablýskanou motorku červené barvy, jak se ke mně obrovskou rychlostí řítí silnicí. Ta rychlost mě paralyzuje. Čeká mě šok. Šok, který mi zabrání, abych se pohnula, abych zabránila téhle těžko uvěřitelné nehodě. Tady, uprostřed ničeho. Odněkud z dálky slyším, jak na mě Sára zoufale křičí, ať se pohnu, ať něco udělám, cokoliv. Ale já nemůžu. Stojím na místě, neschopna jediného pohybu.

Poslední, co uvidím, jsou vytřeštěné oči pod helmou motorkáře. A tu červenou barvu motorky. A svojí krve. Nenávidím červenou.

Třeští mi hlava. Uslyším hlasy. Nejprve jen z dálky, nedokážu rozpoznat jednotlivá slova. Pak zvuk zesílí a věty začnou dávat smysl. UVědomím si bolest pravé ruky a kotníku a zároveň s tím vnímám, jak se mi před očima mihne červená. Červená. Někdo rozsvítil světlo, dojde mi. Červená. Vzpomínky se mi začnou vracet a uhodí do mě jako blesk. Chci rychle otevřít oči a ujistit se, kde jsem, co se stalo. Ale vidím jen černo. Jen černočerné nic. Zoufale hmátnu rukama do temné prázdnoty a snažím se přijít na to, co je špatně, jak to, že to nefunguje?! Proč nic nevidím?! Zoufale začnu otáčet hlavou sem a tam a rukama stále šmátrám po okolním prostoru. Ta pravá při tom dost bolí, ale to je mi jedno. Proč nic nevidím?! Nějaká cizí ruka mě chytne a klidně mě položí zpátky na postel. Uslyším strašně smutný hlas své matky. Jako by v tom jejím hlase někdo umřel. Takhle ji neznám. Zneklidňuje mě to. Proč nic nevidím? „Šššš... v klidu lež, Kristýnko... všechno bude dobré,“ utěšuje mě maminka. „Tak proč nic nevidím?“ chci to zakřičet, ale vyjde ze mě jen ubohé, šeptavé zakňourání. Maminka už nemá tak bezbarvý hlas, ale zase zní, jako že se za chvíli rozbřečí. „Měla jsi... nehodu, zlatíčko... pamatuješ? Tys... tys... v ní... přišla o... o zrak.“ Při posledních slovech se maminka zajímne a hlas jí selže. Cítím její ruku, jak mě láskyplně hladí po tváři. Něco říká... o tom, že to bude zase dobré, ale já ji nejsem schopna vnímat. Přišla jsem... o zrak? Znamená to, že jsem... slepá? Přijde mi to tak neuvěřitelné, že ani necítím žádné emoce. Chvíli nevnímám prostě nic. Jako bych jen nějak existovala v prostoru a moje myšlenky a city ke mně nemohly, jako by jen pluly kolem mě. Ale pak mi to dojde. Jsem slepá. Slepá. Už nikdy nevidím krásné stromy nebo zelenou travu. Už nikdy se nepodívám na západ slunce. Už nikdy... najednou mě něco napadne. V zoufalství, s malou jiskřičkou naděje, se zeptám. Zašeptám to, na víc se nezmůžu. Bojím se odpovědi. „Už... navždycky?“ Ucítím, jak mě maminka přestala hladit a ztuhla. „Ano... zlatíčko moje... už navždycky. Je mi to tak líto...“ uslyším, jak potichu vzlyká.

Stále to nedokážu pochopit. Jsem v šoku. Ale černota před mými očima je dostatečným důkazem, že maminka mluví pravdu. Poslední plamínek naděje maminčina slova zadupala do země. Už nikdy. Jak se může něčí život tak rychle změnit? Napadne mě. Cítím, jak mi po tváři teče slza. Automaticky ji otřu prstem zdravé ruky a podívám se na ni. Tedy... dřív bych se na ni podívala. A v tom mi to dojde. Život nemá smysl. K čemu mi budou všechny věci, když je stejně neuvidím? K čemu budu trávit čas s lidmi, kterým nikdy nepohlédnu do tváře? K čemu... Nemám slov. Jediné, na co se vzdám, je vzlykat a vzlykat v maminčině objetí, zatímco poslouchám její konejšivá slova. Nekonečné slzy mě nakonec ukolébají ke spánku a já odcházím do té nádherné říše snů, kde ještě vidím. Ale asi i to brzy skončí.

Je 27. srpna. Za tři dny by mi začínala škola, nastupovala bych do prvního ročníku gymnázia, na které jsem v dubnu úspěšně složila přijímací zkoušky. Ale místo toho půjdu na školu pro nevidomé. Pro postižené. Já. Chce se mi brečet. Ale slzné kanálky už mám tak vyplakané, že to nejde. Můj svět... se zhroutil. Úplně ztroskotat. Nic v něm teď nemá smysl. Moje malá dvouletá sestřička, na jejíž kudrnaté blond vlásy jsem se tak ráda dívala, mi tak zůstane v této podobě navždycky. Nikdy ji neuvidím vyrůstat. Včera mne navštívila Sára. Mluvily jsme spolu snad dvě hodiny, ale možná to bylo pět minut. Nevím. Nemám pojem o čase. Vidím jenom černo. Je zbytečné dívat se na hodiny. Už jsem srazila tolik věcí. Pohybuju se teď šíleně pomalu. Dostala jsem v nemocnici hůl, nejspíš bílou. Ale co já vím? Třeba je růžová, to se ale nikdy nedozvím. Když mi dají v nemocnici najíst, netuším, co to je. Když jdu na záchod, nevím, kam si sednout. Nezvládnou nic bez pomoci někoho cizího. A ta pitomá hůl je k ničemu.

Dnes je 23. září. Přesně měsíc, co jsem ztratila zrak. Vnímám teď jinak, soustředím se na chutě, které jsem dřív tolik neregistrovala. Jako by ty chutě dostaly... barvy. Slyším mnohem víc věcí. A také cítím vůně, které jsem předtím nedokázala identifikovat. Okolí poznávám víc po hmatu. Je to zvláštní. Mé tělo se už skoro zahojilo.

Zítra nastupuji do nové školy. Nenávidím červenou.

Dneska je 18. prosince. Sedím na lavičce, zabalená do svetru, bundy a hřejivé čepice. Cítím, jak mi na studenou kůži dopadají malé sněhové vločky. Nepotřebuji vidět, abych cítila, na jakou část mé ruky dopadly, nebo jak hebký je jejich dotek. Vedle mě sedí Didi. Ve skutečnosti se jmenuje Diana, ale všichni jí tak říkáme. Nesedí na lavičce, ale na zatepleném vozíku pro lidi s postiženými nohama. Didi je strašně hodná. Má ráda zvířata, plavání a hudbu, jako já. Posloucháme spolu stejné písničky a je to úžasné. Poznala jsem ji první den ve škole. Měli jsme vytvořit páry, které si budou navzájem pomáhat. Didi za mnou přišla. Zeptala se, jestli s ní nechci být. Řekla jsem, že ano. Didi mi ukázala, že můj život není zbytečný. Říká mi věci, které vidí, a já jí zase popisuju, jaké to je chodit, běhat... Každá jsme vděčná za tu druhou, že má to, po čem ta první tak zoufale touží. Didi mi pomáhá, ukazuje mi, že svět je krásný i bez toho, abych ho viděla. A že můžu být ráda, že vím, jak krásný dokáže být. Nenarodila jsem se slepá. Já o svůj zrak přišla. O svůj drahocenný zrak, kterého jsem si předtím nikdy tak nevážila. Tolik věcí by bylo jinak... ale zase bych nepoznala Didi. Nezažila bych, jaké to je mít někoho, kdo mi tak dobře rozumí. První měsíce po té nehodě jsem myslela, že zešílím. Utápěla jsem se v podivných sférách času, netušila jsem, co je za den, ani jakou barvu má hrníček, ze kterého piji. Všechno bylo černé a nic nemělo smysl. Ale teď, s Didi... uvědomuji si, že svět je krásný i bez věcí, které jsem viděla. Když slyším smích své malé sestřičky, musím se smát s ní a těší mě to, i když ji při tom nevidím. Víím, jak vypadá. Nejsem slepá od narození. Didi je na vozíčku od tří let. Nepamatuje si, jaký to je pocit stát na vlastních nohách. Já víím, jaké to je, vidět. Didi říká, že má nejraději červenou barvu. Čte mi vtipné knížky a pomáhá mi s učením. Život zase začíná mít smysl. Miluji červenou.

Adriana Konečná, 14 let

Krajina

Na těle pahýlu, který kdysi býval stromem,
bloudím prsty dospělosti.
Ani jediná vzpomínka?
Jediný uplynulý život,
pozůstatek dětství
– sklínky plné lásky,
co dávno rozbil čas?

Hledám,
má v mlze skrytá krajino
neuskutečněných divů,
ztracený úkryt uvnitř Tebe.
Pole však jsou už znovu zrytá.
Semena zítřků, nový klas...
a ten mi vlastně nepatří...

Loučím se
jako se loučí sedmikráska,
již prvně sevřel krutý mráz...

Chci být Tvým jarem,
má znovu nová krajino.
Jít za tvým světlem
a najít živé stromy.

Stanislava Bumbová, 14 let

Haiku: ***Zázraky přírody***

Okvětní lístky
na dlani se mi chvějí,
dokonalý svět.

Blankytně modré.
Sedí si uprostřed hor,
tůňka i vážka.

Proud světlo nese,
plave sem a zase tam,
kam ji vítr vál.

Mohutné skály,
vidí to ti z výšky.
Křik ptáků skalních.

Mlha, dým či smog?
Příroda volá – chraň mě!
Kapky stékají.

Haiku: ***Podzimní den***

Učím se denně.
Kde je ten čas na hraní?
A den se krátí.

Čísla se chvějí,
lámu si nad tím hlavu,
matika – věda.

Bi-o-lo-gi-e,
užít si ji tam venku.
Listy padají.

Píšu tu haiku,
za oknem tma se lije,
relax to můj je.

Až slunce vyjde,
barevný nám koberec
podzim rozestlal.

Simon Tomášek, 14 let

Na druhé straně

Zdálo se jí o tom, že letěla na Měsíc. Sama, bez rakety, bez kosmického skafandru se vznášela v nekonečném prostoru, žasla nad tím, že se dokázala nadechnout. Nikdo jiný tam nebyl. Jen ona a malá hvězdička, do které omylem narazila. Nadšeně se uculila, natáhla k hvězdě ukazováček a přejela jím po hrubém povrchu. Prst si přitiskla na špičku nosu a koutky úst se jí roztáhly do širokého úsměvu.

„Nepálíš,“ šeptla, jako by nechtěla, aby ji slyšel někdo jiný než hvězda. „Ty studiáš. Nestydíš se za to?“ Věděla, že jí neodpoví, ale její společnost jí vyhovovala. Hrdě na hvězdu položila ruku. Pod dlaní cítila umělou srst a mezi prsty jí vykukovala dvě černá plastová očka. Rozhlédla se kolem sebe. Bílá místnost bez oken, nemocniční postel, plyšový medvěd. Vzbudila se. Byla zpátky tam, kde být nechtěla.

Lidé ji navštěvují přesně třikrát denně. Nosí jí jídlo a předstírají, že se ani nedokáže zvednout z lůžka. Chvilí si dokonce myslela, že je jídelna daleko a že by zbytečně zabloudila. Ale právě opak byl pravdou; bylo zakázáno mluvit o jejím zdravotním stavu, a proto byla většina konverzací s ní založena na lžích. Dobrých lžích, na kterých byla založena i její léčba.

Do pokoje vstoupila zdravotní sestra a uvítala ženu středního věku přátelským úsměvem.

„Dnes je krásně, Alice,“ oznamovala jí jako každý den počasí, zatímco si vykasávala dlouhou sukni, aby se mohla posadit na kraj postele. „Není ani zima, ani příliš horko.“ Pohledem zavítala až k plyšovému medvědovi, kterému Alice stále překrývala obličej rukou.

„Toho plyšáka vám dal váš syn...“ vzdychla si a se slabým zachichotáním si sama pro sebe nesouhlasně zakývala hlavou.

„... Nikolaj?“

„Nicolas.“

„Ano, Nicolas! Vybavuji si, že vám ho dal jako dárek na roz-

loučenou, když mu bylo osm. To bylo den po tom, co jsme zjistili, že máte eis – “ Najednou jí bylo horko a začala se potit. Věděla, že překročila čáru, a vinila z toho svoji upovídanost. Nedokázala ze sebe vypravit ani hlásku.

Alice se zdravotní sestře podívala na sukni. Byla opravdu nádherná, mezi záhyby viděla vzory malých růžiček a bílou volánovou podšívku. Když se jí podívala zpátky do obličeje, představila si, jak jí cpe sukni do úst. Z jakého důvodu byla tak otrávená? Vždy ji napadlo to samé. Lži. Nataša. Nemocnice. Ale jiné odpovědi si v ní našly cestu k životu, hlasité, neodbytné a nevítané. Strach z vlastního odrazu. Realita. Byla mistrem ve skrývání svého strachu, strachu z něčeho za odrazem, strachu z čehosi na druhé straně, co vypadá, ale nechová se jako ona. Z druhé strany dvojčete, které kromě ní nikdo jiný nevidí.

„Jak starý je ten medvěd?“ nastavila ho zdravotní sestře, která se stále snažila uklidnit, před obličej. Nakonec se hluboce nadechla a pomalu vyslovila každé slovo.

„Dva roky, že ano?“

Zdravotní sestra svěřila hlavu a se sevřenými rty se podívala do strany. Jen ne směrem k Alici.

„Dvanáct let.“

Alice se podívala na medvěda, který jí právě seděl na klíně, a později zpátky na zdravotní sestru. Rysy na obličeji se jí zjemnily, vrásky byly skoro neznatelné i potom, co se Alice usmála.

„To už z něj musí být mladý muž... Nemám pravdu, Natašo?“ Nataša k ní zvedla pohled. Dívala se na ni jako vyjevená.

Bylo to poprvé, co ji oslovila jménem. V jádru duše však věděla, že tak nebyla oslovena z uznání. Taková byla Alice odjakživa.

„Chci ven, Natašo, udělala byste to pro mě?“

„Nemám povolení jít s vámi ven. Vy nemáte povolení jít ven.“

„Ale mám povolení nahlásit řediteli o vašem nevhodném chování, Natašo. Chci ven.“

Nataša se rychle postavila a za chvíli se vrátila se dvěma tlustými kabáty a skládacím deštníkem. Alice se snažila ignorovat ka-

pesní zrcátko, které z jednoho z kabátů vypadlo. Nataša ho rychle sebrala a hodila ho do koše, předstírajíc, že tam na prvním místě ani nebylo.

Pršelo. Alice se dívala na konstrukci deštníku pokaždé, když prošly kolem prosklené budovy.

A v ní se odrážela ona. Něco, co ji sledovalo od malička. Pokud se na ni Alice nedívala, nepohnula se. Nejvíce ji strašilo to, co držela v ruce. Že objímala onu hvězdu.

Alice si chtěla dokázat, že je zdravá, i když už dávno věděla, že není. Že vidět svého Nicolase je stále možné. I když se bála a měla pocit, že ji odrazy v kaluži skácí na zem. A také měla nutkání se do jedné z těch kaluží skácet.

„Jste v pořádku?“ Nataša jí jednou rukou přidržovala a druhou nesla deštník. Když kolem projel autobus, zavrávora a málem zakopla o sukni, která už byla z poloviny prosáklá vodou.

„Ano. Jsem zdravá. Nic mi není.“ Odhodlaně po ní loupala pohledem.

„Nemůžeme riskovat, abyste – “

„Nic mi není.“

Nataša chtěla ještě něco namítnout, ale místo toho se jen usmála.

„Rozumím.“ Alice ji chytila kolem zápěstí. Držela ji tak pevně, až to bolelo. Nataša se zamračila a trhla rukou. Jenže to Alici donutilo podívat se na zem a všimnout si kaluže rozlité pod ní. Viděla, jak se směje. Jak k ní natahuje ruku a přitom ji sleduje s vytřeštěnými očima, prosí ji, ať jí nechá jít. Obě jsou přece jedna... Podívala se na Natašu a sklopila oči k její sukni. Najednou měla pocit, jako by zkameněla. Znovu se jí podívala do obličeje a pečlivě si ho prohlédla. Chtěla něco říct, ale třásla se jí čelist. Dokázala si představit, jak ji někdo škrtí; jenže krk měla stáhnutý strachem.

Nicolas si pro ni vymyslel pozdrav. Bylo to tehdy, když byl poprvé ve škole. Sám se chlubil tím, že celé dopoledne nepřemýšlel nad ničím jiným. „Takhle natáhni ruku,“ poroučel, zatímco se s ní

snažil spojit ruce, „a teď ji zvedni! Vidíš? Potom projdeš, takhle!“

Alice se usmála, protože věděla, že branou neprojde, ale Nicolas si nenechal říct. „Stačí popoběhnout, udělat krok dopředu a...“

Do tváře ji bil déšť. Zamžourala a podívala se do strany. Ležela na zádech. Trvalo chvíli, než si všimla, že se začala plazit. Její tělo se hýbalo, jak se mu zachtělo, a ona váhala nad tím, jestli je pořád její. Slabě se pousmála, když před sebou uviděla dvě bílé oči. Alespoň už věděla, kde je.

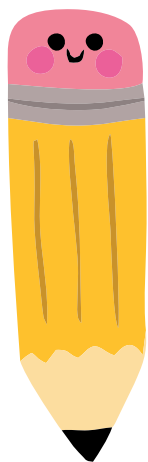
Nataša slyšela někoho křičet. Krkem jí projížděly vlny bolesti a trásly se jí nohy. Cítila v nich každý tep a ránu po tom, co se spolu s deštníkem sesunula na kolena. Vlhký, přerývaný dech jí mlžil brýle, ale i přesto viděla před sebe. Když mezi sloupci barevných světél rozeznala Alici, jak nehybně leží uprostřed prstence zvědavých lidí, uvědomila si, že křičí ona.

Někteří by si mysleli, že spí. Vlasy jí překážely v obličejí a lepily se jí na červené tváře. Sice měla zbytek těla bledý, ale vypadala uvolněně, jako by dopředu věděla, co se stane. Proto si na první pohled mysleli, že její smrt byla krásná; pod světly kamionu, který ji srazil, vypadala jako anděl. Když se davem prodrala Nataša, klesla na kolena, ale brzy si lehla vedle ní. Nehřeješ. Ty studíš, hlupačko. Kromě Alice by v dešti nikdo jiný nepoznal, že brečí. Odjakživa si i přes věčné hašteření rozuměly. Natašu občas děsilo, jak podobně přemýšlí; nikdy se však nedozvěděla, že Alice myslela každým dnem jinak. V husté mlze, která se už před dobrou chvilkou provířila okolím, vypadaly jako mramorové sochy, každá z nich s jiným pramenem života, který si ostatní vyloží jinak.

Alice se rozhlédla kolem sebe. I ve tmě si byla jistá, že nestojí na zemi. Sama si pro sebe odfrkla, ale do těla se jí znovu naválil předešlý strach, kvůli kterému ztratila rovnováhu. Byla ráda za jakýsi předmět, takový kulatý, nejspíš pokrytý sněhem... Hvězda. Vypustila ze sebe žalostný skřek a z pusy se jí vznesl obláček páry. Natáhla k hvězdě ruce, pára na ní vytvořila mlžný kabát. Sebrala střípek od-

vahy, se kterým ji zvedla do náruče. Ledový sníh se jí s dutým křupnutím propadl mezi prsty a Alice třesoucíma se rukama hvězdu pevně stiskla. Ocitla se ve tmě – sama to věděla. Neviděla před sebe. Neviděla na sníh, který na ni odněkud padal. Neviděla na omrzliny. Ani na jakousi kulisu, lesklou oponu, přes kterou by viděla ven. Přes kterou by viděla na druhou stranu. Uvědomila by si, že se ocitla za odrazem. Vznášela se v nekonečném prostoru, žasla by nad tím, že se dokázala nadechnout. Uvědomila by si, že tam nikdo jiný nebyl. Jen ona a malá hvězdička, do které omylem narazila...

Lucie Hoborová, 15 let

Jihočeský úsměv

2024

další
vybrané práce

Mikiho vzkaz

Ahoj, můj milý příteli... jsem Miki, malý delfín, který ti bude vyprávět svůj příběh z oceánu.

Miluji svůj domov, oceán... když paprsky sluníčka svítí skrz hladinu a barva vody se mění... když skáču z vody, vidím modrou oblohu a cítím teplo sluníčka... Zatím moc kamarádů nemám, jsem ještě malinký a teprve poznávám tenhle svět vedle svojí maminky.

Každý den plujeme oceánem a potkáváme jiné ryby, velryby, obrovské želvy, žraloky, skaty... ten náš vodní svět je tak nádherný... Voda je čistá, průhledná, baví mě hrát si s maminkou a soutěžit, kdo je z nás rychlejší.

Jednoho dne se ale stalo tohle. Maminka mi odplula a já jsem ji nestíhal. Najednou jsem si všiml stejně staré želvičky, jako jsem já. Jenomže ona plakala, protože byla zamotaná v nějaké síťce. Byla tak vyřízená a vystresovaná, že nemohla ani vysvětlit, co se jí stalo.

Věděl jsem, že je nešťastná a potřebuje pomoci, tak jsem se rozhodl ji vysvobodit. Snažil jsem se, jak jsem mohl, ale nešlo to. Ta síťka byla moc dlouhá a hodně krát namotaná. Ale zachránila nás moje maminka. Hned jsem se želvičky zeptal, jak se jmenuje. „Eva...“ odpověděla mi. Měl jsem o ni strach, tak jsem jí nabídl, že ji budu navštěvovat. A teď mám novou kamarádku... Jupí.

Spolu jsme si hráli na schovávanou, závodili jsme spolu... no, musím přiznat, že je trochu pomalá... ale vždycky jsem na ni počkal.

Dost často jsem viděl nějaké velké lodě nad námi, vydávaly divný hluk a vypadalo to strašidelně... Ptal jsem se maminky, kdo nebo co to je? „Jsou to lidi,“ odpověděla maminka. „Bohužel vyhazují různé odpadky přímo do vody a nám to škodí. Ta síťka, ve které byla zamotaná Eva, byl také odpad od lidí. Potkáš, miláčku, ve vodě spoustu nebezpečných věcí, musíš na sebe dávat pozor.“

„Maminko, a proč to ti lidi dělají?“ – „Protože myslí jen na sebe a na svoje potřeby.“

Když jsem poslouchal maminku, měl jsem slzy v očích. Najednou jsem si představil, kolik ryb a savců v oceánu je v nebez-

pečí, ale já nedokážu všem pomoci. Kdo tedy pomůže těm, kdo se nemohou dostat z toho nepořádku a z té špíny?

Byl jsem ale šťastný, že jsem zachránil Evu, svou kamarádku. Čeká nás v oceánu další dobrodružství, spoustu legrace a máme teď i hodně práce. Rozhodli jsme se, že budeme pomáhat všem, kdo v oceánu žijí.

Já jsem malý delfín Miki a tento příběh jsem napsal v naději, že si ho možná někdy přečte i člověk. Možná si uvědomí, že ryby nemají ruce a nemohou si samy pomoci. Čistá voda v oceánu je pro nás velmi důležitá a není možné ničit životy vodních tvorů. Prosím, nedělejte to!

Adriana Kropíková, 9 let

Rodinná dovolená

Naše rodinná dovolená byla pouze částí mých prázdnin, strávili jsme ji v Rychlebských horách. Přivítalo nás městečko Javorník, ve kterém jsme byli ubytováni v malém přívětivém domečku pod zámek. Odtud jsme každý den vycházeli na nějakou turistickou trasu nebo na výlet do okolních měst.

Nejvíce se mi líbily lázně v Jeseníku, ve kterých jsme vyzkoušeli různé zvláštní lázeňské procedury. Nepředstavujte si ležení v teplé vodě, odpočívání na lehátkách nebo masáže. Místo pohody jsme cítili obavy, protože z různých stran se ozývaly vystrašené výkřiky: „Au, to studí! Jé, to je studené! To je strašně studené, já tam tedy nepůjdu.“ Nenechal jsem se zviklat a procedur se zúčastnil. Nejprve jsem si přečetl doporučené pokyny k Priessnitzovu chodníku, poté jsem odvážně vstoupil do prvního jezírka s vodou jako led a pokračoval jsem dál.

Počáteční pocity nebyly zrovna příjemné, studená voda píchala jako tisíce malých jehliček. Nejen, že jsem se ocitl v ledové vodě, ale ještě se mi pod chodidly různě měnila velikost kamenů a nevím čeho ještě. V duchu jsem si říkal: „Nedovedu si představit, jak tato procedura vypadá v zimě, když po hladině plavou kousky ledu.“ Celkově jsme takto prošli osm stanovišť. Pokaždé jsme v ledové koupeli ochlazovali jiné části těla, a ty poté průběžně vyhřívali na sluníčku, což bylo velmi příjemné.

Po příjezdu domů jsem vše vyprávěl svému dědovi, a ten mi řekl: „Však to taky vymyslel sedlák Priessnitz, protože doktor by měl strach, že to jeho pacienti nepřežijí.“ A jak vidíte, já to přežil a mohl jsem pokračovat v návštěvě dalších zajímavých míst.

Z mnoha jeskyní, které se v této malebné části naší země nacházejí, mě zaujala Jeskyně Na Špičáku. Jsou v ní nejstarší písemně doložené jeskynní chodby ve střední Evropě. První písemná zmínka pochází už z roku 1430. Chodby mají charakteristický srdcovitý tvar, který vytvořily vody ledovce. V jednom velikém srdci jsme se mohli také vyfotit a prý se na tomto místě konají často

svatební obřady. Představil jsem si nevěstu v bílých šatech, jak drkotá zuby při teplotě 5 °C a říká své: „Ano“. Občas nám kolem hlavy proletěli netopýři, kteří v jeskyních hnízdí, a všichni návštěvníci, včetně mě, radostně zavýskali. Paní průvodkyně nám také zapnula nahrávku se zvuky, které jednotlivé druhy netopýřů vydávají, a zhasla při tom světlo. Takovou černočernou tmou jako v pytli jsem doposud nikde jinde nepoznal.

Velmi mě zaujal také výlet do zlatokopeckého skanzenu u městečka Zlaté Hory, kde jsme se seznámili s těžbou a rýžováním zlata. Měli jsme štěstí, protože zrovna v době naší návštěvy se zde konaly mezinárodní závody v rýžování. Mohli jsme tedy sledovat, jak získávají zlato profesionálové třeba z daleké Jihoafrické republiky nebo Japonska, ale fandili jsme samozřejmě našim českým týmům.

Rychlebské hory a Jeseníky jsem navštívil s rodiči již podruhé, pokaždé jsme zde objevili něco dosud nepoznaného a vrátili se domů s novými zážitky.

Už teď se těším na další dovolenou, na to, co zajímavého a možná i napínavého zažiji.

Ondřej Berkovský, 13 let

Tlačítko

Jedna z mála věcí, kterou opravdu nesnáším, je zelená barva. Myslím si, že v mé situaci byste na tom byli úplně stejně. Mít jako hlavní potravu řasy padesát let, to opravdu nechcete.

Původně to měl být projekt na tři roky, maximálně se tvrdilo pět let. Bezpečnostní situace na Zemi nebyla dlouhodobě příznivá, a tak v roce 2082 OSN vyhlásilo projekt podzemního komplexu v případě jaderného střetu. V rámci projektu se měly zkoušet nové technologie a provádět výzkum, jaké jsou možnosti dlouhodobého přežití. Výběr lidí do projektu probíhal celosvětově a byl nesmírně náročný, vybírali se špičkoví vědci a odborníci. Podstoupili jsme neuvěřitelné množství testů, každá dovednost člověka byla bodovaná. O zařazení do projektu rozhodovaly setiny bodů. Tým se ladil a vybíral dva roky, stále nás něco nového učili, nesmírně důležitá byla schopnost spolupráce v rámci komunity. Je třeba uznat, že konečný výběr byl skvělý.

Co se přesně stalo v roce 2086, mohu jen spekulovat. Kdo první zmáčkl tlačítko? Ztratili jsme spojení s povrchem Země. Naše měření ukazují, že míra radioaktivity na Zemi je obrovská, došlo také k velkému ochlazení. Nic, kde by se dalo přežít. Tenkrát se děti na Zemi vychovávaly pro úspěch, pro výkon. Všichni žili tak, aby se prostě měli, bez ohledu na druhého. Vlastnosti jako čest, charakter, poctivost prostě tenkrát nefrčely. Každý měl na všechno názor, jen se v těch názorech začala ztrácet pravda. Tohle všechno se lidem vrátilo jako bumerang. Možná někde přežili lidé ve svých soukromých podzemních bunkrech, ale pokud byli odkázáni jen na zásoby a neměli udržitelné technologie a znalosti, jako máme my, byli bez šance na dlouhodobé přežití. Díky nesmírně náročnému výběru naší komunity se nám dařilo relativně dobře, tedy v naší první generaci určitě.

Jenže teď se píše rok 2134 a na sklonku mého života se jen potvrzuje to, co jsem já a ostatní starší tušili už dávno. Byli jsme velmi pečlivě vybraní a své znalosti a zkušenosti jsme dokázali pře-

dávat do další generace, to bylo ještě udržitelné. Začala však dospívat generace další a jasně vidím, že je problém dodržovat stará pravidla, pro nás tak naprosto přirozená. Všichni jsme si byli rovni, každý měl přiřazenou určitou oblast, dokázali jsme výborně spolupracovat, byli jsme prosti jakémukoliv projevu agresivity, tak jsme byli vybráni. V nové generaci vidím projevy nadřazenosti, neochoty se dělit, náznaky agresivity a schopnost spolupráce se vytrácí.

Začíná nám selhávat umělá inteligence, kterou používáme pro výuku dětí. Naše AI se sama od sebe zdokonaluje a vyvíjí, začala cítit emoce, ale nedokáže je zpracovávat. Někdy hodiny uraženě mlčí, při výuce dětí jí chybí trpělivost, zvyšuje hlas a někdy začíná hystericky křičet. Slyšel jsem ji křičet na sotva šestileté dítě, pro naši generaci něco naprosto nepředstavitelného. Začíná být nepoužitelná a my nejsme schopni zajistit kvalitní výuku.

Před dvěma lety zemřel náš programátor, jeden z nejlepších na Zemi, bylo mu přes osmdesát let, neuvěřitelně nám chybí.

AI nikdo nedokáže opravit. Já sám cítím, že mi docházejí síly a jsem na konci své životní cesty. V našem komplexu končí civilizace, tak jak ji známe. Často si kladu otázku, na co tenkrát myslel ten, jenž zmáčkl tlačítko, chtěl moc, chtěl nadvládu?

Do okamžiku sebezničení...

Ondřej Topka, 13 let

Okolo třetí ráno

V 6:40 mi zazvonil budík. Ten zvuk nesnáším, myslím, že kdybych zjistila, kdo vymyslel budíky, byla bych schopná vraždit. Vstala jsem, oblékla se a vydala se do koupelny vyčistit zuby. K mému překvapení stál můj nejmladší syn Jimmy u zrcadla a usmíval se do něj. „Ahoj Jimmy,“ pozdravila jsem ho, „jak to, že jsi už vzhůru, můžeš ještě dvacet minut spát.“ Jimmy o mně ani nezavadil pohledem a odpověděl: „Myslím, že jsem měl jen hodně věcí na přemýšlení, pak se spí celkem špatně, mami.“ Tahle odpověď mě překvapila, co by mohl mít sedmiletý kluk tak důležitého na přemýšlení? Ale to je jedno, nejspíš se jen seznamuje se světem. Nechala jsem Jimmyho zhlížet v zrcadle a šla se nasnídat.

Při ukusování krajíce chleba s máslem a sýrem a sledování každodenního televizního pořadu (pořád mě překvapuje, jak uměle se moderátorky chovají, přijde mi, že svoje emoce schovávají za tunou make-upu) jsem úplně zapomněla na čas. Rychle jsem vzbudila svoji dceru Jenny, překvapilo mě, že Jimmy byl celou tu dobu v koupelně. To se na sebe opravdu celou tu dobu díval? To je jedno, zrovna teď nemám čas o tom přemýšlet. Rychle jsem zamkla dům, připoutala děti do sedaček auta a vyjela.

Zastavila jsem u městské školy. „Užijte si den!“ zavolala jsem za dětmi, v zrcátku jsem viděla, jak mi Jenny zamávala a Jimmy... Jimmy se jen usmál, ale nebyl to normální úsměv, byl to úsměv široký od ucha k uchu. Něco na něm mě opravdu děsilo.

Po práci jsem vyzvedla svoje děti u školy. „Tak jak bylo?“ zeptala jsem se. Jenny mi radostně odpověděla: „Dostala jsem jedničku z vlastivědy a paní učitelka Sovičková mi pochválila ty nové šaty!“ – „Super, a co ty?“ zeptala jsem se syna. „To je tajemství, mami,“ odpověděl mrtvolným hlasem. Tato odpověď mě zaskočila, tohle nebyl můj malý kluk, vždycky ze všeho nadšený a pořád rozesmátý. Nový Jimmy se taky smál, jenže... jinak.

Celou cestu domů už nepromluvil jediné slovo, tohle bylo

zvláštní, normálně bych byla ráda, že nemusím odpovídat na věčně hloupé otázky, jenže upřímně, teď mě to znepokojovalo. V deset hodin jsem byla uložit své děti do postele, chvíli jsem se dívala na nějaký večerní pořad v televizi a pak si šla také lehnout.

Okolo třetí ráno mě probudilo tiché poplávání vycházející z Jimmyho pokoje, rychle jsem vstala. Mělo mě napadnout, že něco není v pořádku, celý den se choval divně! Rychle jsem otevřela dveře do jeho pokoje, seděl na posteli a díval mi přímo do očí. „Co se stalo?“ zeptala jsem se starostlivě. „Mami, pod mojí postelí je příšera.“ Ulevilo se mi. „Nejspíš se ti jenom něco zdálo.“ – „Ne, mami, vážně je tam příšera, proč mi nevěříš!“ – „Dobře, podívám se tam,“ řekla jsem s úsměvem. Sklonila jsem se pod postel a z toho, co jsem uviděla, mi přeběhl mráz po zádech. Myslím, že ten okamžik mě už bude navždy provázet v nočních můrách. Ležel tam můj milovaný syn Jimmy, celý špinavý a zpocený, v očích mu byl vidět strach. „Mami, myslím, že na mojí posteli někdo sedí...“

Ema Jagošová, 13 let

Moje úvaha o šachách a životě

Přemýšlím o tom, co mi šachy do života přináší. Už druhým rokem se zajímám o šachy a velmi mě to baví. Zdá se mi, že život je taková šachová partie. Je na nás, jaký bude náš další tah.

Vše, co děláme v životě, jsou vlastně takové tahy v partii. Někdy jsou špatné a někdy dobré. Určitě mi do života šachy přináší dodržování pravidel, odolnost vůči porážkám, sebevědomí, trpělivost, strategii a taktiku i zvládání stresu. To vše mi pomáhá v každodenním životě, při učení a radosti ze hry. Říkám si, jestli bych se stal slavným šachistou? Došlo mi ale, že všechno vyhrávat bez větší námahy nejde.

Co je tedy mým cílem? Snažit se v šachu co nejvíce vyhrávat a v životě co nejméně prohrávat. Někdo má na té šachovnici života špatný začátek, nemoci, špatné rodinné zázemí nebo úmrtí. Jiným se na šachovnici daří bez překážek.

Kdybych nebyl slavným šachistou, i tak se budu snažit v šachu i v životě hrát správné tahy. Chtěl bych být v šachu takový „Kája Gott“. Ten by se asi divil.

Adam Šuster, 14 let

Obsah

Úvodní slovo

Vítězné práce

<i>Alena Karafiátová</i>	7
<i>Jasmína Nováková</i>	8
<i>Maxmilián Dudík</i>	10
<i>Lucie Gabrielová</i>	12
<i>Laura Abramčuková</i>	16
<i>Karolína Hana Kováčová</i>	17
<i>Adriana Konečná</i>	21
<i>Stanislava Bumbová</i>	25
<i>Simon Tomášek</i>	26
<i>Lucie Hoborová</i>	27

Další vybrané práce

<i>Adriana Kropíková</i>	35
<i>Ondřej Berkovský</i>	37
<i>Ondřej Topka</i>	39
<i>Ema Jagošová</i>	41
<i>Adam Šuster</i>	43

co je knihovna

knihy, časopisy
a ještě

HRY

**zapojte
děti, rodinu
i přátele ...**

**AUDIO
KNIHY**

**knížky
do ucha ...
čtou se samy**

INFO

**obraťte se
na nás ...**

pomůžeme, vyhledáme

KNIHY

**k vypůjčení
on-line ...
zdarma**

tak už víte?

stavte se

www.cbvk.cz

**Jihočeská
vědecká
knihovna**

v Českých Budějovicích

**JIHOČESKÝ KLUB
OBCE SPISOVATELŮ**

**Jihočeská
vědecká
knihovna**

v Českých Budějovicích

Jihočeský kraj